

3. О. С. Тертишний О.А. Колесов та І. І. Каразін – фундатори «золотого тільця» туристичної слобожанщини. Підвищення продуктивності сільськогосподарських тварин : зб. наук. праць, т. 13. Х., 2003. С. 11–13.

4. Колесовъ А.А. Объ удобреніи почвъ / А.А. Колесовъ. – Харьковъ, Типографія Губернскаго Правленія, 1889.

5. Отчетъ по Харьковскому змеледѣльческому училищу за 1886 годъ. – Харьковъ, Типографія Губернскаго Правленія, 1887.

6. Полютин М.П. Харківський зооветеринарний інститут (минуле і сучасне зооінженерного факультету). Х.: ХЗВІ, 2001. 224 с.

References

1. Rybal'chenko R.K. Voskresayushchye ymena / Rybal'chenko R.K. Panorama, №45 (356), lystopad 1997.

2. Kuz'mins'ka N.M. O.A. Kolesov: portret na foni suchasnosti Naukovyy visnyk. Seriya «Filosofiya». – Kharkiv: KHNPU, 2017. – Vyp.48 (ch. II). – S. 172–179.

3. О. С. Tertyshnyy O.A. Kolesov ta I. I. Karazin – fundatory «zolotoho til'tsya» turystychnoyi slobozhanshchyny. Pidvyshchennya produktyvnosti sil's'kohospodars'kykh tvaryn : zb. nauk. prats', t. 13. KH., 2003. S. 11–13.

4. Kolesov" A.A. Ob" udobreniyi pochv" / A.A. Kolesov". – Khar'kov", Typohrafiya Hubernskaho Pravleniya, 1889.

5. Otchet" po Khar'kovskomu zmeledѣl'cheskomu uchyl'ishchu za 1886 hod". – Khar'kov", Typohrafiya Hubernskaho Pravleniya, 1887.

6. Polyutyn M.P. Kharkivs'kyu zooveterynarnyy instytut (mynule i suchasne zooinzhenernoho fakul'tetu). KH.: KHZVI, 2001. 224 s.

УДК 913

Марина Сергіївна Резенькова,

здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня 4 року навчання
спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)

історичного факультету
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди.

СУЧАСНИЙ ІСТОРИЧНИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ РУХ В УКРАЇНІ

Марина Сергеевна Резенькова,

Студентка першого (бакалаврського) рівня 4 года обучения
специальности 014.07 Среднее образование (География)

исторического факультета
Харьковского национального педагогического университета
имени Г.С. Сковороды.

СОВРЕМЕННОЕ ИСТОРИЧЕСКОЕ КРАЕВЕДЧЕСКОЕ ДВИЖЕНИЕ В УКРАИНЕ

Maryna Sergeevna Rezenkova,

Student of the first (bachelor's) level of the 4th year of study
specialty 014.07 Secondary education (Geography)

Faculty of History
H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

MODERN HISTORICAL LOCAL HISTORY MOVEMENT IN UKRAINE

Анотація. У статті розглядається історичне краєзнавство на сучасному етапі розвитку науки. Мета статті - розглянути сучасний стан розвитку історичного краєзнавства в Україні. Новизна дослідження полягає у виявленні наявних на сьогодні результатів вивчення історичного краєзнавства в регіонах України. Проведено аналіз діяльності Національної спілки краєзнавців України та матеріалів журналу «Краєзнавство» тощо. Розглянуті приклади історико-краєзнавчих досліджень у кожному з регіонів за 2020-2021 роки.

Ключові слова: історичне краєзнавство, Батьківщина, історична пам'ять, науковий напрям.

Аннотация. В статье рассматривается историческое краеведение на современном этапе развития науки. Цель статьи – рассмотреть современное состояние развития исторического краеведения в Украине. Новизна исследования заключается в выявлении имеющихся на сегодняшний день результатов изучения исторического краеведения в регионах Украины. Проведен анализ деятельности Национального союза краеведов Украины и материалов журнала «Краеведение». Рассмотрены примеры историко-краеведческих исследований в каждом регионе за 2020-2021 годы.

Ключевые слова: историческое краеведение, Родина, историческая память, научное направление.

Abstract. The article considers historical local lore at the present stage of development of science. The purpose of the article is to consider the current state of development of historical local lore in Ukraine. The novelty of the study is to identify the current results of the study of historical local lore in the regions of Ukraine. An analysis of the activities of the National Union of Local Historians of Ukraine and materials of the journal «Local History», etc. Examples of historical and local lore research in each of the regions for 2020-2021 are considered.

Key words: historical local lore, Motherland, historical memory, scientific direction.

На сучасному етапі розвитку науки історичне краєзнавство є одним із важливих елементів історичної науки важливою галуззю краєзнавства. Значення історичного краєзнавства велике, оскільки воно виступає засобом зв'язку науки із життям. При вивченні історичного минулого своєї країни, заснованого на місцевому матеріалі, вдається знайти відповіді на багато питань сучасності, а також виявити перспективи подальшого розвитку регіону. Таким чином, основним завданням історичного краєзнавства є

відновлення правди, ліквідація «білих плям» історії, виховання любові до малої Батьківщини.

Для повноцінного розуміння суті історичного краєзнавства необхідно розібратися у його розвитку. Дослідженню різних аспектів історичного краєзнавства та етапів його розвитку в Україні присвячено наукові праці О. Кашаби [7], В. Голубко [3], Н. Щербини [12] та ін. Все ж, сучасний історичний краєзнавчий рух в Україні досліджено недостатньо.

Історичне краєзнавство передбачає «дослідження процесів життєдіяльності людських спільнот і комунікативних зв'язків у межах історично сформованих регіонів на основі врахування особливостей освоєння простору, характеру розселення, територіальної структури, урбанізованості території, збереженості чи розмитості комплексів традиційної культури» [3, с. 10].

Посилення інтересу до історичного краєзнавства почалося з початку 80-х років минулого століття, і нині цей інтерес не згасає. Активний розвиток історичного краєзнавства на сучасному етапі обумовлений низкою суспільно значущих факторів: історичне краєзнавство відповідає потребам державного курсу на зміцнення патріотизму; відповідає завданням розвитку місцевого самоврядування та управління на основі історичного досвіду та історичних особливостей територіально-локальної спільноті; відображає реальну активну діяльність історичних постатей у регіоні. Окрім того, розвиток історичного краєзнавства зумовлений появою в історичній науці нових підходів у вивченні локальної історії. Слід також відзначити значні успіхи дослідників, що стимулює звернення до загальноукраїнської історії краєзнавства, шлях створення якої лежить через вивчення та написання історії краєзнавства окремих областей України.

Зупинимося на виявленні наявних на сьогодні результатів вивчення історичного краєзнавства в регіонах України, адже за останні два десятиліття ситуація в історичній науці істотно змінилася у зв'язку з розширенням і поглибленням дослідницького поля в краєзнавстві, появою різноманіття

дослідницьких моделей, спробою поглянути на досліджувані проблеми під різним кутом зору та дослідниками різних регіонів країни. Інтерес зрозумілий - краєзнавство зародилося та розвивалося як самобутнє явище у житті регіону та країни загалом, у чому полягає його унікальність.

Аналіз діяльності Національної спілки краєзнавців України та матеріалів журналу «Краєзнавство» останніх років дає підстави стверджувати, що історичне краєзнавство розвивається практично у всіх регіонах, найбільш активно у Харкові, Одесі, Києві, Львові, Івано-Франківську, Полтаві. Розглянемо приклади історико-краєзнавчих досліджень у кожному з регіонів за 2020-2021 роки.

Історичне краєзнавство Києва та області присвячене здебільшого місцевим історичним постатям та їх діяльності. Наприклад, Г. Коцур через призму життєвого шляху проаналізувала історико-краєзнавчу діяльність Ф.Д. Ніколайчика в кінці XIX – на початку XX ст., уточнивши окремі біографічні відомості про дослідника та з'ясувавши етапи його кар'єрного зростання [8]; О. Бажан дослідив діяльність першого секретаря ЦК КПУ Петра Шелеста [1]. Досліджують також і окремі історичні періоди у місті та області. Наприклад, А. Уманська вивчила особливості організації єврейської світської освіти у Києві у 1918–1922 рр. [10].

В Івано-Франківську, Львові та Полтаві також звертають увагу переважно на місцевих історичних діячів. Наприклад, Л. Федунішин дослідила діяльність Івана Кривецького в історико-культурному житті Львова [11]; І. Петренко дослідила участь історикині Віри Жук у підготовці полтавського тому фундаментальної 26-томної «Історії міст і сіл Української РСР», показала її участь у підготовці рунтовних історико-краєзнавчих довідок та дослідити її організаторські здібності, які полягали у залученні зусиль науковців-краєзнавців та аматорів до пошукової роботи [9]; С. Борчук, Ю. Плекан вперше опублікували спогади Євгенії Северинівни Данилович про свого батька Северина Теофіловича Даниловича – відомого

західноукраїнського громадсько-політичного діяча, науковця, правника (кінець XIX – перша половина XX ст.) [2].

Харківське історичне краєзнавство також цікавиться місцевими історичними постатями та їх діяльністю і впливом на історію розвитку регіону. Наприклад, у статті В. Золотарьова, О. Бажана досліджується професійна кар'єра лейтенанта державної безпеки Григорія Івановича Гаркуші, причини залучення його до розстрільної команди співробітників Управління НКВС по Харківській області в часи Великого терору [5]. В іншій статті дослідників простежено процес формування та кар'єрного зростання представника радянської каральної інституції - слідчого наркомату внутрішніх справ УРСР С.С. Брука та висвітлено корпоративну поведінку співробітників секретно-політичного відділу НКВС УРСР у добу Великого терору [6].

В Одеському регіоні, окрім вивчення діяльності місцевих історичних постатей, вивчають також діяльність місцевих органів влади у певні історичні періоди. Наприклад, В. Дроздов дослідив діяльність муніципальних органів влади південнобессарабських міст щодо запобігання зростанню дорожнечі у 1914-1915 рр. На основі аналізу протоколів засідань органів міського самоврядування та інших архівних документів визначено причини дорожнечі, її вплив на рівень життя міського населення Південної Бессарабії й охарактеризовано основні заходи органів місцевого самоврядування, спрямовані на утримання цін на товари першої необхідності та боротьбу зі спекуляцією [4].

Аналіз досліджень останніх двох років дозволяє зробити висновок: сучасне українське історичне краєзнавство стає самостійним науковим напрямком, відбувається процес узагальнення історичного досвіду місцевого краєзнавчого руху, воно набуває скоординованої колективно-наукової практичної форми діяльності.

Загалом, в сучасному українському історичному краєзнавстві центральне місце займає спадщина регіональних істориків, а також прояв

історичних рухів та подій на місцевих рівнях. Найбільш розвинутим історичне краєзнавство є на Західній Україні, а також на Київщині, Харківщині та Одещині.

Література:

1. Бажан О. Життєві університети першого секретаря ЦК КПУ Петра Шелеста. *Краєзнавство*. 2020. №1/4. С. 113-128.
2. Борчук С., Плекан Ю. Засновник Української радикальної партії – Северин Данилович у спогадах дочки Євгенії. *Краєзнавство*. 2020. №1/4. С. 76-84.
3. Голубко В., Качараба С., Середяк А. Історичне краєзнавство. Навчальний посібник. Ч.І. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 130 с.
4. Дроздов В. Діяльність органів міського самоврядування Південної Бессарабії щодо запобігання зростанню цін на продовольчі товари на початковому етапі Першої світової війни. *Краєзнавство*. 2020. №1/4. С. 24-34.
5. Золотарьов В., Бажан О. Гвинтик машини Великого терору або доля харківського чекіста Григорія Гаркуші. *Краєзнавство*. 2020. №1/4. С. 103-113.
6. Золотарьов В., Бажан О. Я виконував саму чорну роботу в ЧК» (Соломон Соломонович Брук). *Краєзнавство*. 2021. №1/2 (№110/113). С. 91-114.
7. Кашаба О. Історичне краєзнавство як складова національної освіти: теоретичний аспект. *Краєзнавство*. 2010. № 1-2. С. 96-104.
8. Коцур Г. Історико-краєзнавча спадщина Федора Даниловича Ніколайчика (до 100-річчя від дня смерті). *Краєзнавство*. 2020. №1/4. С. 68-76.

9. Петренко І. Фундаментальне енциклопедичне видання «Історія міст і сіл УРСР. Полтавська область» і участь у ньому історикині Віри Жук (1928-2008). *Краєзнавство*. 2021. №1/2 (№110/113). С. 40-49.
10. Уманська А. Організація єврейської світської освіти у Києві у 1918–1922 рр. *Краєзнавство*. 2020. №1/4. С. 171-186.
11. Федунішин Л. Іван Кревецький в історико-культурному житті Львова. *Краєзнавство*. 2021. №1/2 (№110/113). С. 30-40.
12. Щербина Н. Історико-краєзнавчі дослідження на Одещині у другій половині ХХ століття: тенденції та напрямки. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Scherbyna_Nadiia/Istoryko-kraieznavchi_doslidzhennia_na_Odeschyni_u_druhii_polovyni_XX_stolittia.pdf?PHPSESSID=stf8d5k078omqtu0ukkuj79jl5

References:

1. Bazhan O. Universities of Life First Secretary of the Central Committee of the Communist Party Peter Shelest. *Local lore*. 2020. №1 / 4. Pp. 113-128.
2. Borchuk S., Plekan Y. The founder of the Ukrainian Radical Party - Severin Danylovich in the memoirs of his daughter Eugenia. *Local lore*. 2020. №1 / 4. Pp. 76-84.
3. Golubko V., Kacharaba S., Seredyak A. Historical local lore. Tutorial. Ch.I. Lviv: Ivan Franko Lviv National University Publishing Center, 2005. 130 p.
4. Drozdov V. Activities of municipal authorities of Southern Bessarabia to prevent rising food prices at the initial stage of the First World War. *Local lore*. 2020. №1 / 4. Pp. 24-34.
5. Zolotarev V., Bazhan O. The cog of the machine of the Great Terror or the fate of the Kharkiv Chekist Grigory Garkusha. *Local lore*. 2020. №1 / 4. Pp. 103-113.
6. Zolotarev V., Bazhan O. I did the blackest work in the Cheka "(Solomon Solomonovich Brook). *Local lore*. 2021. №1 / 2 (№110 / 113). Pp. 91-114.
7. Kashaba O. Historical local lore as a component of national education: theoretical aspect. *Local lore*. 2010. № 1-2. Pp. 96-104.

8. Kotsur G. Historical and local lore heritage of Fedor Danilovich Nikolaychik (to the 100th anniversary of his death). Local lore. 2020. №1 / 4. Pp. 68-76.
9. Petrenko I. Fundamental encyclopedic publication "History of cities and villages of the USSR. Poltava region "and the participation of historian Vera Zhuk (1928-2008). Local lore. 2021. №1 / 2 (№110 / 113). Pp. 40-49.
10. Umanska A. Organization of Jewish secular education in Kiev in 1918-1922. Local lore. 2020. №1 / 4. Pp. 171-186.
11. Fedunyshyn L. Ivan Krevetsky in the historical and cultural life of Lviv. Local lore. 2021. №1 / 2 (№110 / 113). Pp. 30-40.
12. Shcherbyna N. Historical and local lore studies in the Odessa region in the second half of the twentieth century: trends and directions. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Scherbyna_Nadiia/Istoryko-kraieznavchi_doslidzhennia_na_Odeschyni_u_druhii_polovyni_XX_stolittia.pdf?PHPSESSID=stf8d5k078omqtu0ukkuj79jl5

УДК 159.922

Євгенія Леонідівна Скворчевська

канд. псих. наук,

доц. кафедри ЮНЕСКО та соціального захисту
Державний біотехнологічний університет (ДБТУ)

ORCID – 0000-0002-7647-2042

**ДОСЛІДЖЕННЯ КОМУНІКАТИВНИХ БАР'ЄРІВ СТУДЕНТІВ
ПЕРШОГО КУРСУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ**

Евгения Леонидовна Скворчевская

канд. псих. наук,

доц. кафедры ЮНЕСКО и социальной защиты
Государственный биотехнологический университет (ГБТУ)

ORCID – 0000-0002-7647-2042

**ИССЛЕДОВАНИЕ КОМУНІКАТИВНЫХ БАРЬЕРОВ СТУДЕНТОВ
ПЕРВОГО КУРСА В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ**